

2.1.3 Koordinace žakovského parlamentu

Jak již bylo uvedeno výše, koordinátor žakovského parlamentu je jedním z klíčových faktorů efektivity tohoto samosprávného orgánu. Koordinátor žáky na zasedáních parlamentu partnersky vede, zajišťuje efektivní organizaci činností parlamentu ve škole, podporuje rozvoj dovedností žáků a jejich následný trénink, zajišťuje kontinuitu a vzdělávací přesah. Tabulka č. 6 uvádí, jaký podíl škol má tuto pozici zřízenou.

Tabulka 6

Přítomnost pedagogického pracovníka pověřeného koordinací žakovského parlamentu ve škole – podíl škol (v %)

Koordinace žakovského parlamentu	ZŠ	SŠ
Koordinací se ve škole zabývá jedna osoba	70,2	58,6
Koordinací se ve škole zabývá více osob	25,1	19,2
Žádný takový pracovník pověřený není	4,7	22,2

Zatímco až na výjimky je pozice koordinátora žakovského parlamentu zřízena ve všech základních školách, ve středních školách není žádný pracovník pověřen koordinací žakovského parlamentu ve více než pětina škol (praxe ve středních školách se odlišuje od základních škol především kvůli vyšší samostatnosti žáků, z nichž někteří jsou již dospělí). Přestože je ve středních školách koordinátor někdy spíše osobou, která je k dispozici jen v případě potřeby, neměly by školy na tuto pozici rezignovat. Jeho „průvodcovská“ role, kdy žáky doprovází, usměrňuje a pomáhá jim reflektovat dění v parlamentu adekvátně jejich věku, je nezastupitelná.¹⁰

Je výhodné, pokud se koordinaci věnuje více osob, které sdílejí úkoly a odpovědnost (zároveň pak neležejí pouze na jednom pedagogickém pracovníkovi). Tuto praxi zavedla čtvrtina základních a pětina středních škol.

Koordinátor by měl vědomě usilovat o postupné předávání odpovědnosti žákům (práce s rolemi a k nim přiřazené úkoly, samostatnost žáků při plnění úkolů) a co nejvíce práce nechávat na samotných žácích. Tento proces je dlouhodobý, žákům by měly být úkoly předávány postupně, např. v průběhu prvního roku fungování parlamentu (je třeba je na přijetí odpovědnosti připravit). Role koordinátora žakovského parlamentu je tak spíše podpůrná, neměl by přebírat úkoly žáků a vykonávat práci za ně.

To se zatím nedaří ve dvou pětinach základních a přibližně čtvrtině středních škol, ve kterých je role koordinátora ustavena¹¹ – koordinátor zasedání žakovského parlamentu dlouhodobě vede. O postupné předání vedoucí role žákům usiluje koordinátor v podobném podílu škol. Naopak předání odpovědnosti žákům, kdy koordinátor vystupuje na zasedáních žakovského parlamentu spíše jako jeden ze členů a zasedání vedou žáci, se podařilo v 17,1 % základních a 48,1 % středních škol. Je tedy patrné, že u mladších žáků přetrvává vyšší míra vedoucí role koordinátora parlamentu. I přesto se však situace ve středních školách poměrně liší podle typu školy. Ačkoliv byla pozice koordinátora ve středních odborných školách zřízena mírně častěji, předávání odpovědnosti žákům zde probíhalo oproti gymnáziím ve výrazně menší míře – žáci vedli zasedání pouze v 35,8 % středních odborných škol, zatímco v gymnáziích to bylo v 81 % škol.

Přestože výpovědi ředitelů naznačují spíše snahu o předávání odpovědnosti žákům, z tabulky č. 1 vyplývá, že aktivní roli v rozhodovacích procesech hrají v základních i středních školách převážně učitelé. Učitelé si tak nespojují rozhodovací procesy ve škole se sdílením

10 Hazlbauer, T. 2017. *Žakovské parlamenty na středních školách*. Dostupné z: <http://www.skolaprodemokracii.cz/zakovske-parlamenty-na-strednich-skolach-0.html>

11 Role školního koordinátora byla ustavena ve 182 základních a 77 středních školách (ze 191 základních a 99 středních škol zapojených do podrobnějšího zjišťování).